

A 309-es

ASSISI SZENT FERENC CSERKÉSZCSAPAT

TÖRTÉNETE

„Az igaz cserkész tudja jól,
Közössége nem juhakol.
De szabad lelkek szövetsége,
Vállalt rendben termékeny béke.
Célja nem hazug szolgaság,
De emberséges jobb világ.”

/Keresztúry Dezső/

I. FEJEZET
A 309-es cserkészcsapat története
(1924-1948)

A zuglói Páduai Szent Antal római katolikus egyházközség 309-es számú Assisi szent Ferenc cserkészcsapatát 1924-ben alapította egy fiatal káplán: Belák Kálmán.

A csapat megalakulásáról és működéséről adott kép csak úgy teljes, ha néhány mondat felidézi, milyen is volt ez a városrész a század elején.

„Zugló Budapest peremén helyezkedett el, ahol többségükben nagyon szegény emberek; munkások, iparosok laktak. Nem számított önálló kerületnek, még temploma sem volt. A Tanácsköztársaság bukása után jött létre a zuglói egyházközség, és 1921-ben épült fel a Bosnyák téren az első zuglói katolikus templom.” 1.

A század elején kezdett működni az Egressy úti elemi és polgári iskola. Később itt volt orvos Németh László író.

Sajkódi esték c. kötetében így ír a zuglóiakról: „Zuglóban sok a vidéki eredet... Azoknak a népes családoknak a fiai voltak, akik mint segédmunkások, postások, vasutasok, kisiparosok próbálták szerencsét a fővárosban, s akik a kültelkek grundjain nevelődő gyermekeiknek is átadtak valamit abból a világító, vállalkozó kedvből, amellyel ők a fővárosba jöttek” 2.

Azokról a fiúkról, akikkel az iskolában találkozott, ezt őrizte meg emlékeiben:

„Ami különösen vonzóvá tette őket, az a faragatlan, de kétségtelen jóindulatuk volt...” 3.

Belőlük az Egressy úti iskola diákjaiból toborozta Belák atya az első cserkészeket.

A csapat fennállásának 24 éve alatt mintegy ezer, főként polgárista fiú fordult meg ott, akiknek elég nagy hányada került értelmiségi pályára. A csapat létszáma általában 100-150 fiúból állt. Egy részük a négy polgári után kilépett a cserkészetből, vagy más csapatba ment át, de akik továbbra is ottmaradtak, őrsvezetők, rajvezetők, majd később segédtisztok, tisztok lettek.

A csapat parancsnoka tizenhat éven át Belák Kálmán volt.

Belák Kálmán - közismert nevén Belák atya - 1896. június 23-án született a Komárom megyei Csuz községben. Szülei egyszerű földművesek voltak. Teológiai tanulmányait Esztergomban végezte, majd pappá szentelése után 1920 tavaszán jött Zuglóba. Fél évet a Regnumban töltött az egyik ottani cserkészcsapat parancsnokaként. Ekkor vette észre, hogy a kültelki fiatalokat mennyire lekötheti a cserkészet érdekes, kalandos programja. A cserkészcsapat szervezése sok nehézséggel járt, mivel a cserkészet ekkor még mindössze tízéves múltra tekinthetett vissza Magyarországon, és sokan nem értették, mi a mozgalom igazi célja. A legtöbb felnőtt pusztán romantikus játékot látott benne.

Belák atya mégis megtalálta azokat a gyerekeket, akik szívesen csatlakoztak az újonnan alakuló csapathoz.

„Nyolc éves lehettem, amikor Belák atyát először megpillantottam. Gyors léptekkel sietett valahová, körülötte egy sereg kisgyerek. <De érdekes tisztelendő bácsi lehet!> - gondoltam... Így lettem cserkész.” 4.

„Tizenegy éves koromig bekerültem egy olyan akkoriban bandának nevezett társaságba. Sokszor három-négy napig nem mentünk haza. Egyszer az atya behívott, és megkérdezte akarok-e cserkész lenni. Igennel válaszoltam. Úgy éreztem, ha akkor nem lépek be a csapatba, elrontottam volna az életemet, mert a galéri vitt magával...” 5.

A 309. sz. Assisi szent Ferenc cserkészcsapatot 1925-ben igazolta hivatalosan a Cserkészszövetség. Belák atya munkáját ekkor László Pál cserkésztsiszt segítette.

Ebben az évben tartották meg az első cserkész fogadalomtételt. Az akkori cserkészek közül ma már csak hárman élnek. Bükkös György így emlékezett vissza az ünnepi alkalomra: „Talán 20-24-en lehettünk. Egy sorban álltunk egymás mellett. A fogadalom szövegének elhangzása után Belák atya kezét fogott velünk, és azt mondta <Cserkészsé fogadlak!>. László Pál pedig kabátunk bal hajtókájára fűzte a cserkészjelvényt.” 6. 1925-től egyre intenzívebb csapatmunka indult meg, növekedett a létszám, kialakultak az első őrsök. Önálló táborot még nem tudtak rendezni, ezért a 3. sz. Regnum Marianummal közösen táboroztak a Zemplén megyei Taktakenézen.

A következő évben került a csapathoz Szabó Bendegúz gépészmérnök /Böndi ba'/, aki átvette a csapattiszt teendőket László Páltól, és egyre nagyobb mértékben kapcsolódott be a cserkészmunkába.

„Nyolc éves lehettem, amikor kezembe került Gyökössy Endre evangélikus lelkésznek <A palotai cserkészek> című könyve. Annyira tetszett, hogy elhatároztam, én is cserkész leszek. Tizenhárom évvel később Belák atya megalakította a csapatot. 1926-ban én is beléptem.” 7.

Az első önálló tábor ez év nyarán rendezték a Balaton melletti Gamászán - a veszprémi püspökséghez tartozó birtokon. 1927-ben Balatonszabadin vertek tábor szintén a püspökség szőlőjében lévő préházban.

1928-1932 között a csapattábor minden évben a Komárom melletti Monostorpusztán tartották. A cserkészek Gyürky Viktorné grófnő és Degenfeld grófnő támogatását élvezhették. A csapatzászlót is Degenfeld grófnő készítette Domonkos-rendi apáccal. A komáromi táborokban sokkal többen vettek részt, mint az előzőekben; és sok mulatságos történetre emlékeznek még ma is:

„A komáromi táborok tej és alapvető élelmiszereit az egyik grófi birtokról hoztuk. Valamelyik fiú bement érte: kocsival kihozták őt is, és az élelmiszert is. Grófi patrónusaink időnként meglátogattak. Fedeles hintóval jött valamelyik hölgy, akit rendszerint László Pál tiszt fogadott kézcsókkal, úgy segítve ki a hintóból. Egyik nap Bakucz Józsi ment el tejért. Jó idő telt el, amikor az úton megjelent a fedeles kocsi. Nyilván valamelyik grófnő jön látogatóba - gondoltuk. László Pali a hintó elé ment. Jött a meghajlás és a kinyújtott kézre a kézcsók. Miután ez megtörtént, Bakucz Józsi szállt ki a hintóból. A jelenet fantasztikus volt. /Ugyanis Bakucz a tejet hintóval hozta./” 8.

„Tábortársunk volt Fiz Gyula /becenevén Colos Gyula/. Ő volt köztünk a legmagasabb. A Duna egy bezárt öblében fürödtünk. Colos Gyula lenézően sétált közöttünk, mert ő az öböl bármely részén gyalog sétálva kilátszott a vízből. Egy alkalommal is az öböl közepén sétálgatott, amikor egy pillanat alatt eltűnt. Először azt hittük, hogy viccel. Amikor láttuk, hogy nem bukkan fel, kihúztuk. Amikor magához tért, bevallotta, hogy nem tud úszni.” 9.

1932 nyarán a Bánhida melletti Síkvölgy-pusztán állították fel a sátraikat; a Magyar Általános Köszénbánya Rt. biztosította területen. „A táborból kirándultunk a Gesztes várhoz, a bánhidai <Turul> emlékműhöz és a Szelim-barlanghoz.” 10.

1933 mozgalmas év volt. A csapattábor Belák atya Fehérvárcsurgón tartotta a Galya-patak mellett. A csapat egy töredéke a Gödöllői Jamboreen is részt vett. Szabó Bendegúz a villanyszerelő tábor helyettes parancsnoka volt, mert a Magyar Cserkészsövetség úgy határozott, hogy a Jamboree áramellátó hálózatát cserkész villanyszerelőkkel készítteti el.

„Egy másik élményem Jamboreen volt. Egy barátommal a nagy transzformátor házba mentünk szolgálatba és elhaladtunk a lengyelek tábora mellett. Éppen dinnyét ettek. Odaszóltam a barátomnak: <Nézd, hogy falják a dinnyét!> Mire az egyik lengyel fiú tökéletes magyarsággal megszólalt: <Azt gondoljátok, hogy én még nem ettem dinnyét?! Sokszor voltam Magyarországon, mert a nagyszüleim magyarok.>” 11.

Zalán György akkori kiscserkész így irt a 309. sz. Cserkész c. csapatújságban:

„Teljesült legnagyobb vágyam, amikor augusztus 4-én végre elindultunk a IV. Cserkész Világtáborba... Soha nem fogom elfelejteni, amikor a sziámi tábor meglátogatásakor találkoztunk a világ főcserkészeivel BI-PI-vel” 12.

Az 1934-es év szerkezeti átalakítással indult. A csapat négy nagyobb rajra oszlott. Zöld nyakkendős 12-16 év közötti cserkészekre, sötét nyakkendős 16-18 év közötti roverekre, barna nyakkendős 18 évnél idősebb öregcserkészekre, kék nyakkendős 12 évnél fiatalabb kiscserkészekre.

A nyári tábor Szigligeten tartották. „A szigligeti táborból a környező falvakba úgynevezett műsoros kirándulást szervezett a csapatvezetés. Rajonként egy-egy falut látogattunk meg; énekeltünk, és rövid jeleneteket adtunk elő.” 13.

Ősszel nagy hadijátékot rendeztek a kerepes és Gödöllő között elterülő dombvidéken. „A cserkészeknek kedvenc játékuk volt a hadijáték. A résztvevők két táborra oszolva próbálták eljátszani a magyar történelem egyes harci eseményeit. Minden résztvevő kalapjára egy négyjegyű szám volt erősítve, ezt kellett az ellenfélnek leolvasni. Ha leolvasták, vagy papírlabdával eltalálták, ki kellett állnia a játékból, hadifogoly lett.” 14.

A véletlen most a 309-eseknek kedvezett. „Csapatunk elhelyezése olyan eldugott helyen volt, hogy ellenséggel nem is találkoztunk, így mindnyájan életben maradtunk.” 15.

1935-ben újra Monostorpusztán táboroztak együtt a 305-ös cserkészcsoporttal. Ez volt az „utolsó” komáromi

tábor. Szeptemberben beindult a zuglói polgári iskolában végzett lányokkal közösen rendezett cserkész-tánciskola. Ennek sokan örültek, mert többen lehettek a lányok közelében, persze szigorúan a lányos mamák felügyelete alatt.

1936. április 26-án a budapesti cserkészkerület nagyszabású ünnepélyt rendezett a Várban a cserkészlet védőszentjének Szent Györgynek tiszteletére, itt a csapat teljes létszámban vett részt. Májusban fogadalomtételt tartottak, ekkorra a cserkészek létszáma már 108-ra növekedett. Júliusban Fehérvárurgón táboroztak.

1937 téli hónapjaiban tovább folyt a kiképző munka, amely új elemekkel gazdagodott. Megkezdődött a légoltalmi és a gáztámadás elleni képzés.

„A légvédelmi törvény alapján ill. az 1936-os rendelet értelmében minden 14. életévét betöltött cserkész köteles volt légoltalmi segédszolgálatra.” 16.

Pathy Nagy Ernő néhány évvel később a kerület légoltalmi cserkész parancsnokhelyettese lett. „Nem lelkesített a dolog, de igyekeztem aggodalmas pontossággal teljesíteni. A szolgálat részben éjjeli ügyelet tartásából állt az egyes iskolák telefonjai mellett és a Keleti-pályaudvaron.” 17.

A csapatnak új cserkészotthont kellett keresnie, így kibéreltek egy pincét a Fűrészes utca 32. sz. házban. A tatarozást a csapat tagjai végezték el. Míg a munkák zöme folyt, a csapat másik fele Dunaföldváron táborozott.

Azért is emlékezetes, mert úgy szakadt az eső, hogy nem tudták felverni a sátraikat, ezért az első éjszakát a dunaföldvári cserkész és leventeotthonban töltötték.

Szeptemberben a budapesti kerület nagy - immár egy komoly háborút utánzó és felvonultató - hadijátékán vettek részt a megyeri dombokon. A csapat itt, hősi halált halt”.

1938 áprilisában a budaörsi repülőtéren repülőbemutatóval gazdagított kormányzói fogadáson képviseltette magát a csapat. A nyári tábort Uzsapusztán rendezték meg.

Budapesten ebben az évben tartották a XXXIV. Eucharisztikus Világkongresszust. A szervezésre a Magyar Cserkészszövetséget kérték fel. Ez magában foglalta a vendégek fogadását, a kongresszusi felvonulások rendezését, egészségügyi és tájékoztató szolgálatot. Witz Béla országos elnök felhívása a Magyar Cserkész 1938. február 15-i számában jelent meg: „Elvárom, hogy a közelgő Eucharisztikus Világkongresszus alkalmából az utolsó szál apródig és farkaskölyökig minden katolikus magyar cserkész megtegye a kötelességét...” 18.

A cserkészek ezt a megbízást megtiszteltetésnek vették, és ellenszolgáltatás nélkül elvégezték.

A 309-es csapat is kivette részét a munkából. Szabó Bendegúz kétféle minőségben is közreműködött.

„Egyrészt mint cserkész tisztt a Városligeti vasúti megállónál a vendégfogadó kirendeltség vezetője voltam. A szolgálat a váróteremben volt, itt 14-18 éves fiúk nyolc órás váltásban éjjel-nappal ellátták az ügyeletet. A másik, hivatali munkámmal összefüggő szerepköröm a rádió helyszíni közvetítéseinek lebonyolítása volt, hiszen a rádió mérnöke voltam. Jelen voltam, mikor a pápai legátus Budapestre érkezett a Mussolini téren, és egy másik alkalommal Pacelli bíboros ünnepi miséjének közvetítésekor a Hősök terén...” 19.

„A kongresszus idején már jól beszéltem a német nyelvet, és törtem a franciát is. Így tolmácként működtem.

Feledhetetlen számomra, amikor hollandokat kísértem hajón Budapestről Budafokig és vissza. Valamint az, hogy kordont állva szemtől-szembe állhattam a későbbi XII. Pius pápával...” 20

1939-ben Kálózon Széchenyi Györgyné grófnő birtokán táboroztak. Ezen vett részt utoljára Belák atya, aki előrehaladott tüdőbaja miatt már betegállományban volt. Utolsó szerepléseként a csapatnál 1939 augusztusában Szabó Bendegúz esküvőjén asszisztált a Regnum Marianum kápolnájában.

A parancsnoki tisztt ekkor már Szabó Bendegúz töltötte be. László Pál fokozatosan kikapcsolódott a cserkész munkából, mert közben megnősült.

1940-ben Cserhátszentivánon volt a tábor. Szabó Bendegúzt a tábor Közben SAS behívóval behívták katonának, így a tábor vezetését Pathy Nagy Ernő vette át.

1940. augusztus 30-án érte a csapatot a veszteség - Belák atya visszaadta lelkét teremtőjének. „Halálát egész

Zugló gyászolta. Igazi lelkipásztora volt nemcsak cserkész-nyájának, hanem Zugló fiatalságának is.” 21. Temetése szeptember 2-án volt az új köztemetőben. A beszentelést Hamvas Endre érseki helytartó végezte. A cserkészcsapat nevében Szabó Bendegúz búcsúztatta: „Köszönjük neked szeretett parancsnok urunk és lelki vezetőnk, amit értünk tettél... Sírod előtt szent fogadást teszünk, hogy az általad kijelölt úton mindvégig ki fogunk tartani!” 22.

A cserkészek fontosnak tartották, hogy méltó síremléket állítsanak a csapat első parancsnokának, ezért az 1941. áprilisban rendezett cserkészelőadásból befolyt jövedelmet teljes egészében erre fordították. A síremlék márványból faragott keresztet ábrázolt, talpazatán a cserkészjelvényel. A sírkő avatáson a csapat testületileg vett részt.

A nyári táborozást Erdélyben a Háromszék megyében lévő Zabola községben kívánták megrendezni, de a szövetség tiltására ettől el kellett állniuk.

A táborozás ebben az évben igen szűk körű volt, Szabó Bendegúz néhány fiút vendégül látott Gyömrőn, falusi házában.

Ősszel a csapatban is megkezdődött a regös élet.

„1924-ben születtek meg az első regös cserkészcsapatok. Céljuk a faluval való ismerkedés, népművészet, népi hagyományok tanulmányozása volt.” 23.

1942 tavaszán részt vettek a szövetség által rendezett három napos regös tanfolyamon, melynek végén regös estet tartottak. A védnökséget Kodály Zoltán vállalta. Az est alkalmából plakátpályázatot írtak ki, amit - ahogy azt a Magyar Cserkész 1942. április 15-i száma is hírül adja - a csapat egyik tagja, Simkó János nyert meg.

A nyári tábor a háborús események miatt elmaradt.

1943-ban emlékportyán képviseltette magát két órs, melyet a néhai főcserkész, gróf Teleki Pál emlékére szerveztek. A táborozási kedv is fellendült. A Gödöllő melletti Babat-majornál telepedtek le. A táborból hazatérve a cserkészelet eredeti kerékvágásába zökkent vissza, bár a csapatvezetésben hiányosságok jelentkeztek, mivel egyre több idősebb cserkész teljesített katonai szolgálatot.

1944-ben a háborús nehézségek ellenére július 2. és 14. között az alföldi Tatárszentgyörgy mellett került sor a nyári táborra. A tábor baljóslatúan kezdődött...

„Korán reggel indultunk a Városligeten keresztül a Nyugati pályaudvarra. Kis híja, hogy nem történt semmi bajunk, mert alig egy órával később ez a terület szőnyegbombázást kapott, és az akkor ott lévők nem maradtak életben.” 24.

... és egy nem kívánt közjátékkal folytatódott: „Este fél 10 tájban rendőri őrzőjárat látogatta meg a tábort. Kifogásolta, hogy míg mások a hazáért harcolnak, mi csak lopjuk a napot... Az őrmester részeg volt, így nem sokat vitakoztam vele.” 25.

A tábori előadáson, amire a falubelieket is meghívták Böndi bá' egy beszédben a haza szeretetére és egymás megbecsülésére buzdította a jelenlevőket:

„...mindnyájan a magyar haza gyermekei vagyunk; mi cserkészek nem teszünk különbséget az állampolgárok közt... ha azt tapasztaljuk, hogy az állami törvények összeütköznek a természeti törvényekkel, nem habozunk az utóbbiakat követni.” 26.

Jelen volt itt is egy csendőr járőr, aki a beszéd után „jóindulatúan” figyelmeztette őt: „<...ilyesfélét máshol ne mondjon. A saját jól felfogott érdeke, hogy ezt a kérdést ne feszegetse >” 27.

A cserkészmunkát a háború szinte teljesen ellehetetlenítette, amely csak 1945 szeptemberében kezdett ismét éledezni. A 45-ös és 46-os év az újjászervezéssel telt el, mert sokan vidékre települtek a bombázások elől; és az idősebb tagok közül többen hadifogságban voltak. A célkitűzés új tagok toborzása volt.

A parancsnoki tisztséget továbbra is Szabó Bendegúz látta el; Pathy Nagy Ernőt csapattisztként igazolta a szövetség.

A csapat utolsó táborára 1947-ben Bakonyszentlászlón került sor. A cserkészet ekkor már politikai támadások keresztűzében állt, de ez a táborozások hangulatát szerencsére nem befolyásolta.

Sok érdekes programot valósítottak meg, így portyáztak Zircre, Pannonhalmára, Csesznekvára. „A táborozás egyik érdekes epizódja volt a portyázás. Egyes őrsök meghatározott feladatokat kaptak, amelyeket egyedül kellett megoldaniuk. A portyázás 24 órán keresztül tartott. A tábor helyétől úgy 9-10 Km távolságra lévő községbe kellett menniük, útközben megfigyeléseket végeztek. Étkezésről, elszállásolásról is saját maguknak kellett gondoskodniuk. A portyázás célja az önállóságra nevelés volt.” 28.

A cserkészvezetőket zaklatni kezdte a rendőrség, Szabó Bendegúzt is elvitték.

1948. májusában az Országos Intéző Bizottság határozata a 309. sz. Assisi szent Ferenc cserkészcsapatot azonnali hatállyal feloszlatta. Szabó Bendegúz hagyatékában megtalálható az O.I.B-nek írt válaszlévlé másolata.

„A határozatot tudomásul vettük, de azzal a megjegyzéssel, hogy egy 24 éves múlttal rendelkező csapatnál elvártuk volna, hogy a feloszlatast elrendelő határozat indokolja meg ezt a súlyos büntetést - annál is inkább, mert soha fegyelmi ügy nem volt a csapat ellen, és még a legsötétebb nyilas-éra alatt is lelkiismeretünk és a baden-powell elvek szerint jártunk el...” 29.

Ezzel az aktív cserkész munka lezárult, és megkezdődött a 40 évi „hallgatás kora”.

Szabó Bendegúzt 1951-ben egy politikai perben elítélték, és vádként azt hozták fel ellene, hogy fasiszta, és a magyar cserkészlet elnöke volt.

Amíg börtönbüntetését töltötte családját /feleségét és három kiskorú gyermekét/ a csapat egykori cserkészei támogatták.

Évekkel később írta meg titokban „A magyar cserkészlet igazi arca” címmel a magyar cserkészlet történetét.

„Amikor 1948-ban Magyarországon megszűnt a cserkészlet, olyan sok vádat hangoztattak, amely teljesen torz képet mutatott a mozgalmról... Arra gondoltam, hogy 45 év munkájáról az új generáció semmit sem tud majd, vagy azt képzelem, ez egy fasiszta mozgalom volt a Horthy rendszer szolgálatában. A hetvenes években kezdhettem el az egykori szakirodalom kutatásával, saját emlékeim és az egykori cserkészek elbeszéléseinek alapján a munkát. 1980-ra már 24 fejezetben mintegy 1500 oldalon állt készen legépelve az anyag.” 30.

A kéziratot a Magyar Tudományos Akadémia könyvtára őrzi.

A cserkészlet sohasem a gazdag fiúk kiváltsága volt. A mozgalom alapítóját is az a cél vezérelte, hogy az utcák, külvárosok veszni indult ifjúságát értékessé tegye a társadalom számára.

Zuglóban a szegény zsellér és cseléd családokból származó fiúk gyerekszobája a Thököly úttól a Sárospatakig terjedő világ volt. Rájuk a cserkészlet hangzatos frázisokkal valószínűleg nem sokat hatott volna. Erre persze nem is került sor. A cserkészlet eleven példaadással nevelt.

„Mindenkinek az értékét az szabta meg, hogy mennyit dolgozik a közösség érdekében, mennyire jellemes ember, aki egyaránt tud parancsolni és engedelmeskedni.” 31.

Az utcán nevelődő fiúk jobban ki voltak téve annak a veszélynek, hogy elsodorják őket az élet nehézségei, kísértései. „A gyermek, ha egyetlen egy értékből kiábrándul, többnyire minden más nagy érték iránti tiszteletét is elveszíti.” 32.

A zuglói polgárista fiúk nagy része köszönheti a cserkészletnek és a cserkészcsapat kiváló vezető személyiségeinek, hogy felnőtt korukra is meg tudtak maradni az igaz úton.

Ahogy Kiss Gyula fogalmazta meg: „A cserkészlet erkölcsi és fizikai tartást adott...” 33.

II. FEJEZET
A hallgatás évei
(1948-1988)

A cserkészcsapat működése 1948-ban megszűnt ugyan, de az idősebb cserkészek, mint jóbarátok egymást kölcsönösen látogatták. 1949-ben Balatonzamárdiban Kocsi János és Böndi bá' szomszédos telkén nyolc fő táborozott.

A „hallgatás évei” alatt először 1974-ben Máriaremetén tartottak egy jubileumi találkozót az 50. évforduló alkalmából.

„A cserkészletben lévő kis közösséget, ahonnan a fiúk elindultak, életük végéig elfelejteni nem lehet, mindig vágyódik az ember utána.” 34. - fogalmazta meg Németh József azon az összejöveten, amit a csapat fennállásának 60. Évfordulóján rendeztek a zuglói Sárospatak étteremben.

A nyolcvanas évek második felében rendszeresen tartottak megbeszéléseket; többek között elhatározták, hogy a baráti társaságukkal kapcsolatos eseményeiket krónikákba foglalják. Ennek vezetését Pathy Nagy Ernő vállalta. Ekkor kezdett összeállítani egy csapattörténetet tükröző fényképalbumot is.

Rendszeressé váltak az öregcserkész találkozók és a kirándulások, amelyeken - a régi cserkészfiúk felkutatása után - egyre többen jelentek meg.

1985-ben a Lajosforrásnál, 1986-ban Máriaremetén. Királyréten kirándultak. A következő években többször felkeresték ezeket a helyszíneket.

Az egyik legemlékezetesebb a máriabesnyői kirándulás volt 1988-ban, amikor a hajdani főcserkész gróf Teleki Pál sírját látogatták meg.

Ahogy teltek az évek, egyre több hajdani cserkész távozott el örökre. Az 1984-es találkozó volt az, ahol még szinte mindenki részt vett, ezért bizonyult nagyon jó ötletnek, hogy a találkozón Selmeczi Ferenc által készített magnófelvétel szövegét írásban rögzítették, és „rendhagyó cserkésztalálkozás” címen eljuttatták az egykori tagoknak.

Szabó Bendegúz 1987-ben a Természettudományos Ismeretterjesztő Társaság budapesti Kossuth klubjában tartott nagy tetszéssel fogadott előadást „Mozaikok a magyar cserkészlet történetéből” címen. Az igazsághoz hozzátartozik, hogy az előadást elég nehezen akarták engedélyezni, és kellő óvatosságból „Iskolánkívüli mozgalmak a két világháború között” főcím alá bújtatták a témát.

A hazai cserkészlet megszűnte óta ez volt az első alkalom, hogy nyilvánosság előtt egy volt cserkészvezető szót ejtett ennek a nagy múltú mozgalomnak a jelentőségéről. Nem sokkal ezután egyre többen - itthon és külföldön élő - személyek keresték fel Szabó Bendegúzt a cserkészlettel kapcsolatos kérdésekben.

Böndi bá' ekkor levélben fordult a Magyarok Világszövetségéhez azzal a javaslattal, hogy a Világszövetség kebelében egy olyan szervezetet hozzanak létre, amellyel a külföldi magyar cserkészek felvehetnék a kapcsolatot. A Világszövetség válaszlevelében nem zárkózott el a kezdeményezéstől, de konkrét dolgokban nem sikerült megegyezni.

1988-ban Simkó János öregcserkész felhívást tett közzé a csapat életével kapcsolatos anyaggyűjtésre, amely később a csapattörténet megírásához segítséget nyújthat.

A „hallgatás évei” után lassan a „remény évei” következtek a magyar cserkészlet számára.

III. FEJEZET
A 309-es újjászervezése
A fiatal csapat (1989-1995)

1. A 309-es Assisi szent Ferenc cserkészcsapat újjászervezése

1988 október 12-én Budapesten a Múzeum Kávéházban megalakult a Magyar Cserkészszövetség.

Az öregcserkészek a november hatodikai szentendrei cserkésztalálkozón az öregcserkészek fogadalm megújításán szinte teljes létszámban jelen voltak, és képviseltették magukat november 12-én a Jurta Színházban rendezett országos cserkész gyűlésen is. Decemberben öregcserkészek egy csoportja megbeszélést tartott a fejleményekről és a csapat újjáalakításának lehetőségeiről. 1989 januárjában a szentmiséken kihirdették az újjászervezést, és csatlakozásra hívták az egyházközség más öregcserkészeit is.

1989. január 15-én tartották az első legális öregcserkész gyűlést kb. 60 résztvevővel. A csapat fenntartó testülete továbbra is a Pádai Szent Antal egyházközség lett, melynek elnöke Dr. Fundélius Vilmos kanonok, alelnöke Szabó Bendegúz.

Januárban és februárban Böndi bá' egy-egy előadást tartott a cserkészzet történetéről.

Közel egy éven át minden vasárnap 10-11 óra között Pathy Nagy Ernő ügyeletet tartott az érdeklődők és jelentkezők fogadására. Júniusig 30 fiú és 17 lány jelentkezett. Ekkor a csapatban Pathy Nagy Ernőn kívül más vezető még nincs.

A tavasz során hat kirándulást szerveztek, amelyekre a szülőket is meghívták, hogy megismerkedjenek a cserkészzet szellemiségével. A kirándulások alkalmával jártak a Vadasparkban, Zebegényben, az Apátküti-völgyben, a Hármashatár-hegyen.

1989. június 22-én igazolta hivatalosan a csapatot a Magyar Cserkészszövetség.

Ebben a hónapban kapcsolódott be a munkába Révay László gépésztechnikus. Ő lett a csapat első parancsnoka 1989 nyarától 1990 februárjáig.

Az első ünnepélyes csapatgyűlést szeptember 16-án tartották a Bosnyák téri templomban. A szentmise hallgatás után műsoros rész következett, melynek keretében a csapat volt és akkori parancsnoka beszédet intézett a jelenlevőkhöz, majd az öregcserkészek megújították fogadalmukat.

1990. február 15-én egy csapattanács ülés keretében Révay László átadta a parancsnokságot Turba László cserkésztszistnek, aki jelenleg is betölti ezt a tisztséget.

Az első fogadalomtételi ünnepségre 1990. április 29-én, vasárnap került sor. 25 fiú és 16 lány valamint 5 felnőtt vezető tett fogadalmat. A fogadalom szövege a következő volt: „Én fogadom, hogy teljesítem kötelességeimet, melyekkel Istennek, Hazámnak, és embertársaimnak tartozom. Minden lehetőt megteszek, hogy másokon segítek. Ismerem a cserkésztszörvényt és azt mindenkor megtartom.” 35.

A fogadalomtétel után következett az ideiglenes csapatzászló átadás, amit az egykori parancsnok adott át az új parancsnoknak. Már 1989. októberében és 1990. márciusában is rendeztek házi őrsvetőképző tanfolyamot, ennek köszönhetően a fogadalomtétel után hat órs kezdhetette el a munkát.

1991. október 18-án a Mártírok úti Ferences templomban helyezték örök nyugalomra Márton Lajos festőművész hamvait. A Magyar Cserkész 1991. decemberi száma emlékezett meg a cserkészzet hajdani jeles képviselőjéről:

„Megjelentek a 4. sz. BLK cserkészcsapat mellett a 309. sz. Assisi szent Ferenc cserkészcsapat cserkészei, kiknek hajdani zászlaját Márton Lajos tervezte.” 36.

Ez a - zászló elkallódott a háború alatt, azonban a csapat egy mogyoródi himzőasszonnyal elkészítette a zászló pontos mását.

1991. október 5-én tartották a zászlószentelést, melynek kapcsán egész napos cserkésztalálkozót szerveztek.

„Rendezzük ezt az ünnepséget a 309. sz. cserkészcsapat volt parancsnoka Szabó Bendegúz, Böndi bá' és mindazon cserkésztestvéreink tiszteletére, akik - a börtöntől sem félve - mély hittel és töretlen akarattal képviselték egész életükön keresztül a cserkészszeszmet, megőrizve a <lángot> a most felnövő fiatalság számára.” 37.

Ezen a - zászlószentelésen szerepelt utoljára nagyobb nyilvánosság előtt Böndi bá'. 1991. november 16-án életének 86. Évében elhunyt. November 27-i temetésén az egész csapat jelen volt, és eljöttek a 305. sz. Szent István csapat tagjai is, mivel Szabó Bendegúz egy ideig annak a csapatnak a parancsnoka is volt.

A Magyar Cserkész: „Előttünk jártak... In memoriam Szabó Bendegúz” c. nekrológiájában búcsúzott tőle Simkó János: „Nekünk csapata tagjainak különösen fáj távozása, hisz oly sokat kaptunk tőle. De sokat kapott a magyar cserkészmozgalom is... 65 éven át volt CSERKESZ. Igen, csupa nagybetűvel, mert élete

minden mozzanatát a tíz cserkész törvény határozta meg...” 38.

2. Nyári táborok 1990-1995.

Egy cserkészcsapat életében az egyik leginkább várva-várt esemény a nyári tábor.

A jól szervezett tábor hosszas előkészületeket, nélkülözhetetlen technikai felszereléseket igényel.

A csapatnak utóbbi téren még voltak hiányosságai, de egyes szülők áldozatvállalása valamint szerencsés beszerzések lehetővé tették, hogy egy hetes táborozásra elutazzanak.

Az első csapattábort 1990. július 6. - július 13. között a Szentendrei szigeten tartották 18 fő részvételével. A tábori programokon kívül (akadályverseny, számháború, tábortűzi műsorok) a környéken több kirándulást tettek, így Vácon, Visegrádon jártak.

A következő évi tábor már méreteiben is igazi tábor volt. Keszthely mellett Gyenesdiáson Tóvölgyi László plébános jóvoltából a plébániakertben verték fel a sátrakat. 41 cserkész két hetet töltött itt július 15-től 27-ig.

A táborozás legemlékezetesebb napja július 20-a volt. A csapatvezetés úgy döntött, hogy az újoncok fogadalomtételére a tábor közelében lévő Szent Mihály-dombon, a Szent Mihály kápolna előtti területen kerül sor.

„A kápolna két oldaláról felvonuló fiúk és lányok oszlopai négyszög alakban vették körül a teret. A jelöltek a négyszög előtt sorakoztak fel. A parancsnok mondta elő a fogadalom szövegét, majd minden vezető kezét fogott az immár cserkészsévé vált gyerekekkel a szokásos üdvözléssel: „Foglald el helyedet!” 39.

A cserkészavatás az ott élő emberek figyelmét is felkeltette. A Keszthely és vidéke c. önkormányzati lapban egy cikk jelent meg „Fővárosi cserkészeket avattak térségünkben” címen.

Az 1992-es év két tábort is tartogatott a cserkészek számára. A csapattábor június 10.-22. között a Dunakanyarban a Szőke-forrás völgyében lett megrendezve Dömös községtől 2 km-re.

Ebben a táborban már jobban törekedtek a cserkész-tábor szabályosabb életformájára, az önellátás cserkészszerűbb megvalósítására.

Mint minden tábornak az ez évnek is elmaradhatatlan részét jelentették a kirándulások: Rám szakadék, Esztergom, Kilátó-hegy. A falu plébánosa Beer Miklós atya a pilismaróti 304. sz. Szent Lőrinc cserkészcsapat parancsnoka, így a környékbeli cserkészekkel is megismerkedtek.

A tábort meglátogatta a Magyarországon tartózkodó Dominique Benard a WOSM (Cserkész Világszövetség) európai vezetője is. Júliusban nyolc cserkész kéthetes 1500 km-es erdélyi körútra ment egy 80 fős cserkészcsoporthoz. Az „Erdélyi utakon” nevet viselő ifjúsági útra szinte a világ minden tájáról érkeztek külföldi magyar cserkészek. A túra szervezője vitéz Kölley György az európai cserkészkerület vezetője volt.

A körút állomásai: Nagyvárad - Királyhágó - Kolozsvár - Marosvásárhely - Zetelaka - Székelyudvarhely - Csíkszereda - Sepsiszentgyörgy - Brassó voltak.

A vendéglátók pedig az erdélyi magyarok.

Az Erdélyben töltött napok értették meg igazán a cserkészekkel, hogy ez a föld a magyar történelem és kultúra szerves része. Az ottani magyarok viselkedése pedig azt bizonyította be, hogy az óhazából sokan odamehetnének hazafiasságot tanulni.

Az 1993. évi cserkész-tábor helyszíne Erdőkertes volt július 19. - július 31. között.

Az erdőkertesi telket - ahol a tábor zajlott - a rajta fekvő házzal együtt Tánicsics Mária színművésznő hagyta a csapatra.

Az építő jellegű tábor fő célja az volt, hogy örökségüket használható állapotba tegyék. A táborhelyet tiszteletből és hálaiból Tánicsics Mária cserkészparknak nevezték el.

Az avató ünnepségre augusztus elsején került sor.

A tábori kapun lévő nemzeti színű szalagot Dr. Surján László a Magyar Cserkészszövetség akkori elnöke vágta el. Az avatásra eljöttek a zuglói MDF képviselői, számos cserkész-tiszt, sőt a Kárpátaljáról hazafele utazó cserkészek is Kölley Gyurka bá' vezetésével. A Tánicsics Mária cserkészpark azóta sok csapatnak

biztosította a táborhelyet.

Ebben az évben az 1933-as Jamboree emlékére rendezték meg a Gödöllői Emléktábort.

A csapat nem vett részt itt, de az ünnepélyes megnyitón jelen volt, ahol Antall József miniszterelnök is beszédet mondott.

A tábori napokhoz sajnos egy szomorú esemény is kapcsolódott. A 305. sz. Szent István cserkészcsapat négy cserkésze, cserkészmunkájuk teljesítése közben autóbalesetben életét veszítette. A temetésükön való részvétel fájdalmas kötelesség volt. A táborozások alatt most fordult elő másodszor, hogy újságírók keresték fel a tábort.

A Reform 1993/augusztus 4-i számában meg is jelent egy cikk „Táborkeresőben” címmel, amelyben a parancsnok nyilatkozott a táborozás körülményeiről.

Az 1994. Tábort szintén Erdőkertesen tervezték, de nem a cserkészparkban, hanem a közeli Bódis-hegyen július 1-15. között. Az, hogy a cserkészmunkának van kisugárzása, vonzóereje ezen a nyáron bizonyosodott be leginkább. A táborozás első napjaiban néhány helybeli gyerek fedezte fel a tábort. Eljöttek az esti tábortűzekre, egyre több időt töltöttek ott. Erdőkertesen már volt kezdeményezés arra, hogy cserkészcsapat alakuljon, de ez valamilyen oknál fogva megakadt.

Ezután ezek a gyerekek keresték fel Pásztor Gyula alpolgármester urat, és kérték meg a cserkészélet beindítását.

Ősszel és a következő év tavaszán Turba László és Pathy Nagy Ernő rendszeresen látogatta őket, segítve munkájukat.

Az 1995-ös magyarlakai táboron pedig három erdőkertesi cserkész is részt vett. Magyarlak község Szentgotthárdtól 6 km-re fekszik. A község felett emelkedő Kánya-hegy szálérdeje volt az otthonunk július 19. -29. között. Ez a tábor idézte fel legjobban a két világháború közötti cserkészlet táborozásainak hangulatát.

3. Társadalmi, karitatív tevékenységek, egyházi szolgálatok

A cserkészcsapat az elmúlt évek folyamán számos társadalmi, karitatív tevékenységet végzett. Részt vett a nemzeti ünnepek megemlékezéseinek megszervezésében, lebonyolításában.

Az egyházi szereplések évente nagyjából ugyanazokat a feladatokat jelentik, ezért évekre bontott részletezésük nem érdemes. Az egyházközség szolgálatában, minden évben Nagyszombaton Szent Sír őrseget adnak, díszegységben és rendezőként jelen vannak a körmeneten. Rendszeresen hívnak cserkészeket a Bazilikához, a Szent Jobb-körmenet rendezésének előzetes megbeszéléseire is.

A csapat alakulását követő első két évben, még kevesebb feladatot tudott vállalni.

1991-ben főleg egyházi eseményeken képviselték magukat. II. János Pál pápa magyarországi látogatásakor a rendezők a cserkészek aktív részvételét kérték; elsősorban augusztus 20-án a Hősök terén, ahol négy területen számítottak munkájukra: Szent Jobb őrség, díszalakulat, a felállított kordon ellenőrzése, rendezőgárda. A 309-esek a díszegységben és rendezőként szerepeltek. Sokan mentek el az augusztus 19-én a Népstadionban tartott Ifjúsági Találkozóra is. Az 1991-es év másik jelentős közszereplése október 23-hoz kötődik. A parlament előtt a köztársasági elnökkel fogadták az 56-os hősök emlékére rendezett váltófutáson elindult futókat, majd a Kilián Laktanyánál és a Corvin-közben rendezett ünnepségen vettek részt.

1992. március 15-én a Magyar Cserkészszövetség díszegységébe tartozó cserkészek a központi állami rendezvényen, a Parlament előtt a nemzetörökkel, huszárokkal és a honvédség díszegységével együtt tisztelegtek 1848 hőseinek emléke előtt.

A többiek a Nemzeti Múzeum lépcsőin álltak sorfalat.

Délután az Operaházban Erkel Ferenc: Bánk bán c. operáját látták. Feladat itt is várt rájuk: a vendégek, kormánytagok fogadása, díszőrség. Az ünnepi beszédet mondó Nemeskürty István elismeréssel szólt a cserkészetről: „A magyar ifjúság nevében legkövetkezetesebben a Magyar Cserkészszövetség képviselte március 15-e emlékének tiszteletét, mégpedig megalakulása óta, immár idestova nyolc évtizede. Egyetlen más szervezetnek sem sikerült a hazafiságnak és a legnemesebb nemzetköziségnek olyan természetes egységét létrehozni, mint magyar cserkészeknek.” 40.

A hagyományos Szent György napi ünnepséget április 26-án tartották a „Sztrilich Pál” Cserkészparkban. Az 56-os Forradalmi Nemzeti Szövetség küldöttsége emlékszalagot kötött a Cserkészszövetség díszszárlójára összetartozásuk jelképeként.

Azok a cserkészek, akik az 1991. évi október 23-i ünnepen részt vettek a Politikai Foglyok Országos Szövetségétől emléklapot és emlékjelvényt kaptak.

Májusban az egyházközség más fiataljaival együtt a nagymarosi ifjúsági nap alkalmából kirándultak Visegrádra és Nagymarosra. Decemberben az Álmos vezér téri általános iskolában karácsonyi műsort adtak a környékbeli gyerekeknek.

A legtöbb cserkészfeladatot az 1993-as év tartogatta.

Januárban elhunyt Táncsics Mária színművésznő. Februári temetésén több cserkész búcsúztatta.

Március 15-én a Hősök terén koszorúztak, ahol Garth Morrison az Egyesült Királyság főcserkésze is megjelent. Este a Bánk bán díszelőadása volt az Operában a Cserkészszövetség rendezésében. Az ünnepi beszédet Andrásfalvy Bertalan a Cserkész Nagytanács tagja mondta

Nemzeti ünnepünkön került sor a Teleki Pál Cserkészközösség alakuló gyűlésére.

A szövetség keretein belül alakult közösség olyan csapat kívánt lenni, amely jó kiállítású, alaki megjelenésében kifogástalan és a szövetség nagyobb céljaira alkalmas.

„A Teleki Pál Cserkészközösség elsőrendű fontosságot tulajdonít - s erről semmilyen körülmények között nem mond le - a keresztény hittel és erkölccsel átszótt hazafias nevelésnek... A válsághelyzetben is helytálló, áldozatkész, hazafias cserkészek kiképzését óhajtjuk azzal a nem titkolt szándékkal, hogy cserkészeink meghatározó szerepet töltsenek be az egész magyar társadalom életében.” 41. A Teleki Cserkészközösség elnökének vitéz Tabódy István kanonokot választották.

A 309-esek közül Turba László és Márton Zsolt került be az országos vezetőség tagjai közé.

A csapat jó néhány cserkésze vesz azóta részt aktívan a közösség munkájában.

Április 4-án a Teleki Pál Egyesület Gödöllőn megrendezte a Teleki Pál Emléknapot. Ott volt a csapat a

máriabesnyői Kapucinus Templomban tartott „Emlékező Szentmisén”, majd a temetőben gróf Teleki Pál sírjának megkoszorúzásán.

A kiskunmajsai 875-sz Sárkányölő Szent György cserkészcsapat meghívta a 309-eseket az április 17-án tartott fogadalomtételi ünnepségükre.

A fogadalomtétel után a majsai kultúrházban a helybeli, a dunabogdányi csapatokkal közösen műsort adtak. Májusban II. Erzsébet brit uralkodó magyarországi látogatása során a Nemzeti Múzeumban megtekintette a Magyar Koronázási Ékszereket.

A múzeum lépcsőin a bejárat két oldalán cserkészek álltak sorfalat, zászlókkal. Az angolul beszélők felvarrhattak ingükre egy kis brit zászlót, hátha a királynő kíséretéből valaki megszólítja őket. Közreműködésükért a Külügyminisztérium protokollfőnöke levélben fejezte ki köszönetét.

1993. szeptember 4-én Kenderesen helyezték el a családi kriptában Horthy Miklós kormányzónak, hitvesének, és fiának Miklósnak földi maradványait.

Horthy Miklós a Magyar Cserkészszövetség fővédnöke volt, ezért is a szövetség nagy számban küldött cserkészeket, akik nélkülözhetetlen munkát végeztek.

A temetésen a díszegység vonult fel, önkéntesek egészségügyi szolgálatot adtak. A 309-esek néhány más csapatbeli cserkészzel együtt a temetésre hozott koszorúk átvételéről és elhelyezéséről gondoskodtak.

A temetés után a kenderesi kastély kertjében leleplezték Horthy Miklós szobrát. A szoboravatásról készült képeket a Magyar Cserkész is közölte.

Októberben a Teleki Pál cserkész munkaközösség által szervezett tűzoltó oktatási gyakorlatsorozaton vett részt néhány cserkész. A cél az, hogy idővel kialakuljon egy cserkész tűzoltó csapat, amely nagyábrók biztosítását vagy a cserkészpark megóvását is el tudja látni.

1993. december 12-én elhunyt Antall József miniszterelnök. Dr. Surján László országos elnök így emlékezett rá: „A Magyar Cserkészszövetség 2. sz. BKG cserkészcsapatban tette le azt a fogadalmát, amely egész életére rányomta bélyegét, és Isten, a Haza s az embertársak szolgálatára ösztönözte... A cserkészlet megbecsülését és szeretetét éreztük az 1991. március 15-ei Operaházi díszelőadáson mondott beszédből, és ez sugárzott 1993 augusztusában a gödöllői emléktábor indításakor elmondott megnyitójából is...” 42.

A Teleki Pál cserkészközösség az elhunyt miniszterelnök lelki üdvéért gyászmisét rendezett a jezsuiták Jézus Szíve Templomában. A misét Tabódy István celebrálta december 15-én.

December 18-án a Szabadság téren megkoszorúzták a Harry Hill Bandholtz tábornok szobrát.

Ugyanezen a napon volt Antall József temetése. A csapat jelen volt a Kossuth téren, majd a gyászmenettel a Nemzeti Sírkertbe vonult.

1994 januárjában két élelmiszer segélyúton vettek részt a 309-es roverek Kárpátaljára az árvízkárosultak javára.

Február 12-én a Teleki Pál cserkészközösség országos cserkészvezetői találkozót tartottak MOM művelődési házban. Mivel a találkozót széleskörűre tervezték, a csapatot nem csak a vezetőség, hanem a roverek is képviselték.

Március 15-én a csapat Dunaszerdahelyre utazott, és az ottani magyar cserkészcsapattal közösen emlékezett az 1848-as eseményekre.

Áprilisban a Várban Teleki Pál halálának évfordulóján elhelyezték koszorúikat a néhai miniszterelnök emléktáblájánál.

Április 24-én Szent György-napján Gödöllőn felállították Paál István szobrászművész alkotását a cserkészszobrot. Az ünnepség három részből állt: szoboravatás, fogadalomtétel, cserkészműsor. Az ünnepség után a MCSSZ a Teleki Pál közösség hatékony közreműködésével a Világfánál cserkésznapot rendezett. Augusztusban a szokásostól eltérő kéréssel keresték meg a csapatot. Az Ifjúsági Birkózó Világ bajnokságon adminisztrációs segítséget adtak a Körcsarnokban és a budaörsi úti kollégiumban. Szeptemberben töltötte be a csapattitkár Pathy Nagy Ernő nyolcvanadik életévét. A csapatért végzett tömör munkáját egy születésnap ünnepség keretében próbálták megköszönni. Szeptember 17-én a Petőfi Csarnoknál a „Fuss az éhezőkért!” rendezvényen láttak el rendezői feladatokat.

Budapesten a Vágány utcában állítottak fel egy vagont a hajléktalanok számára.

A rover korú fiúk a Magyar Máltai Szeretetszolgálat képviselőivel együtt sok órát töltöttek el a „Hajléktalan vonaton” elsősorban adminisztrációs munkát végezve.

Október 23-án más cserkészcsapatokkal a Kerepesi úti temető 301. sz. parcellájában koszorúztak, és felkeresték a forradalom hőseinek sírját.

Decemberben ételt osztottak a hajléktalanoknak a Keleti pályaudvaron.

Ebben az évben is sor került Bandholtz tábornok szobránál a koszorúzásra.

Az 1995-ös év első jelentős cserkészszereplése március 15-én volt. A cserkészlet politikamentes szervezet, ezért a MCSSZ programszervező vezetőtisztjei az elnökséggel egyetértésben úgy döntöttek, külön rendezik meg a szövetség az emlékünnepséget. A központi ünnepség helyszíne a Nemzeti Színház volt, ahol a János vitéz c. daljátékot nézhették meg. Áprilisban két ízben koszorúztak a Várban, a Teleki-emléktáblánál és a Szent György szobornál.

A forradalom és szabadságharc évfordulóján a cserkészek ismét külön ünnepeltek. A nagyszabású rendezvény keretében a Nemzeti Sírkertben sorban tisztelegtek Jókai, Arany, Vörösmarty, Kossuth, Deák sírjánál.

Felhasznált irodalom:

1. A 309. sz. Assisi szent Ferenc cscs. öregcserkészeinek krónikája
2. A 309. sz. Assisi szent Ferenc cscs. tábori naplója
3. Bakay Kornél: Ragyogi cserkészliliom! Metrum. Bp; 1989.
4. Egy rendhagyó cserkésztalálkozás 1984-ben /magnófelvétel/
5. Képek a magyar cserkészlet történetéből /Dialógus/
6. Magyar Cserkész c. újság 1938./
1990./
1991./
1992./5.6.3.
1993./6.8.9.3.
1994./1.
7. Németh László: Sajkódi esték
8. Pathy Nagy Ernő levelezése
9. Szabó Bendegúz: A magyar cserkészlet igazi arca
10. Szabó Bendegúz: Belák atya emlékezete
11. Szabó Bendegúz: Egy kis környezetismeret – Zugló
12. Szabó Bendegúz levelezése

Jegyzetek:

1. Szabó Bendegúz előadása: Egy kis környezetismeret - Zugló
2. Németh László: Sajkódi esték
3. Uő.
4. Taba Andor emlékezése In: Egy rendhagyó cserkésztalálkozó 1984-ben
5. Scherf János emlékezése
6. Bükkös György emlékezése
7. Szabó Bendegúz emlékezése In: A magyar cserkészlet igazi arca
8. Kiss Gyula válasza Simkó János levélben eljuttatott kérdéseire cserkész múltjával kapcsolatban
9. Uő.
10. Uő.
11. Bükkös György válasza Simkó Jánosnak
12. Zalán György írása a 309. Cserkész c. csapatújságban
13. Bükkös György i.m. (11. Jegyzet)
14. Képek a magyar cserkészlet történetéből - Dialógiák
15. Kiss Gyula i.m. (8. Jegyzet).
16. Szabó Bendegúz In: A magyar cserkészlet igazi arca
17. Pathy Nagy Ernő válasza Simkó Jánosnak
18. Witz Béla In: Magyar Cserkész 1938 február
19. Szabó Bendegúz i.m. (16. Jegyzet)
20. Simkó János emlékezése
21. Szabó Bendegúz : Belák atya emlékezete
22. Uő.
23. Szabó Bendegúz i.m. (16. Jegyzet)
24. Uő.
25. Uő.
26. Uő.
27. Uő.
28. Képek a magyar cserkészlet történetéből - Dialógiák
29. Szabó Bendegúz i.m. (16. Jegyzet)
30. Uő.
31. Uő.
32. Bakay Kornél: Ragyogj cserkészliliom! Metrum. Bp; 1989. 17. o.
33. Kiss Gyula i.m. (8. Jegyzet)
34. Németh József emlékezése In: Egy rendhagyó cserkésztalálkozó 1984-ben
35. Bakay Kornél i.m. (32. Jegyzet) 86. o.
36. Magyar Cserkész 1991 /december
37. Részlet a zászlószentelésre készült meghívó szövegéből
38. Magyar Cserkész 1991.
39. Táborkrónika 1991.
40. Magyar Cserkész 1993/március 4. o.
41. Magyar Cserkész 1993/március
42. Magyar Cserkész 1994/január 2. o.